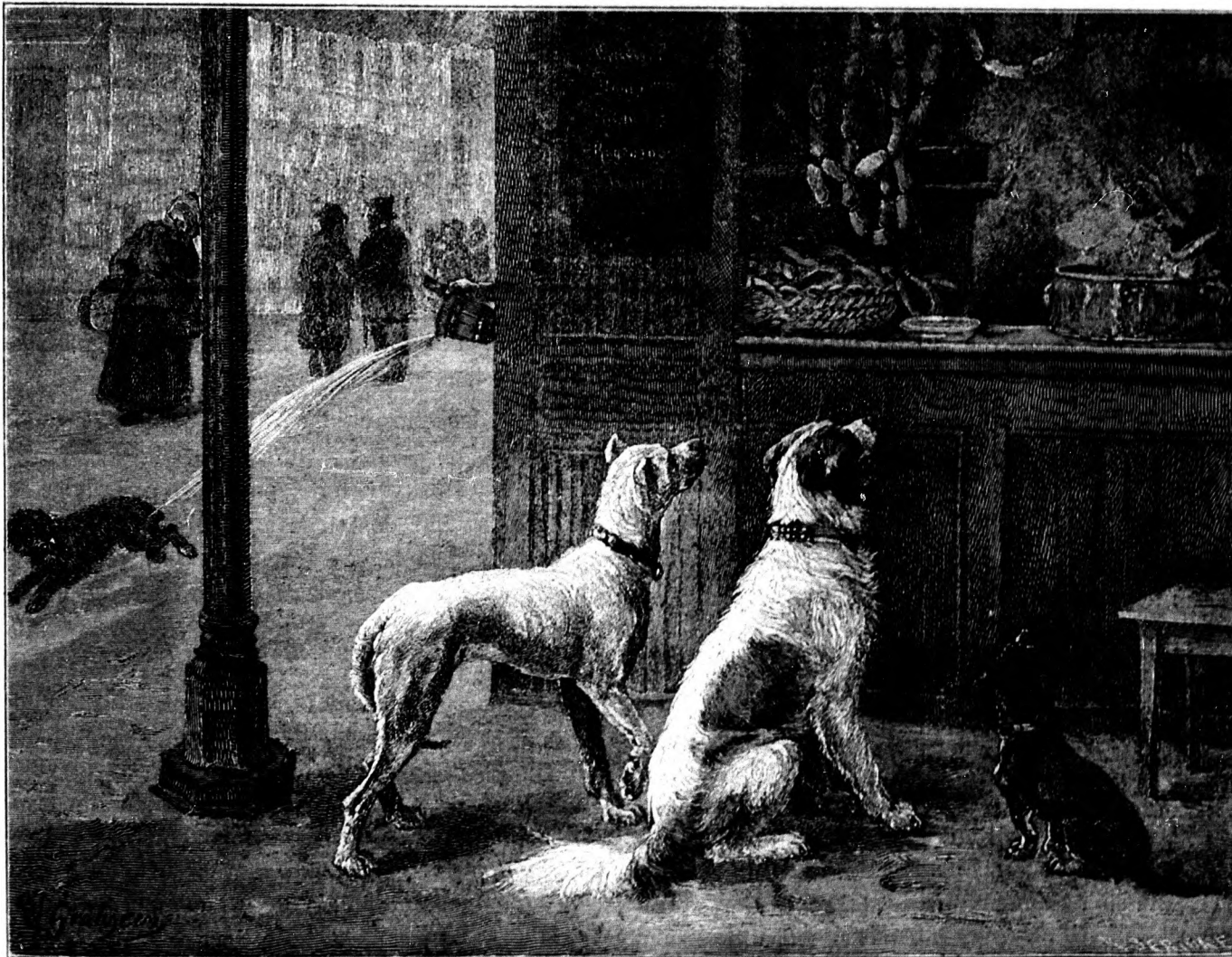


OPRAVDOVÝ  
**KREŠŤAN**  
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

*Predplatná cena:*  
 Na celý rok . . . . . 4 kor. — hal.  
 Na pol roka . . . . . 2 „ — „  
 Na štvrt roka . . . . . 1 „ — „  
 Jednotlivé číslo 6 halierov.

**Vychodí každú nedeľu.**  
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:  
**VIKTOR HORNYÁNSZKY.**

*Redakcia a vydavateľstvo:* V Budapešti,  
 VI. okr., Aradi-utca 14.  
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.  
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.



Nevolání hostia.

8  
3  
2  
9  
6  
0  
6  
2  
2  
8  
0  
0  
7  
3  
4  
7  
1  
25  
32  
v.  
11.  
22  
32  
43  
57  
02  
13  
23  
39  
03

## Šírenie sa opilstva.

Uhorský krajinský snem dostal tvrdý oriešok k prehryznutiu. Najnovšie deväť právomocností obrátilo sa k nemu o podporu proti šíriacemu sa opilstvu. Tieto stolice, medzi nimi aj trencianska, živými farbami vylíčili to hrozné pustošenie, ktoré šírenie sa opilstva zapríčiňuje.

Žiaľbohu, všetci dobre vieme, že nemierne požívanie liehovín škodí veľmi zdraviu, hatí vývin telesnej ústrojnosti, otupuje smysly a čuy, pôsobí vôbec jako pomaly usmrcujúci jed. V tomto ohľade smutné svedoctvo poskytujú nám výkazy o assentírkach. Assentačná komissia často sotva môže vybrať z hromady mladíkov daktorej osady dvúch-troch, ktorí sú telesne zdraví, silní, dobre vyvinutí, súci za vojakov. A to je zväčša preto, že mládež už takmer v detinskom veku začína sa otravovať pitím pálenky; miesto toho, žeby sa posilňovala zázivnou potravou, udusuje smäd a hlad páleným.

Opilstvu oddaný človek nedbá o svoje zdravie, hynie telesne i duševne. Koľkoráz sa už stalo, že sa opilec stal mrzákom, že si pritiahol ťažkú chorobu, ba v opilom stave našiel aj včasnú smrť, padol a dorazil sa, zaspal v tuhej zime na vonku a zamrzol.

Pálenkou omámený človek pozbavený je rozumom a pozbavený je často všetkej ľudskosti. Svojím pohoršlivým, často vyzývavým, dobrým citom a mravy urážajúcim chovaním sa je opilec na farchu ľudskej spoločnosti. Nevie sa opanovať, lebo má hlavu omámenú, rozum otupený, následkom čoho dopúšťa sa priestupkov, ktoré neskôr, keď vytrezvie, horko obanuje. Tá najväčšia čiastka priestupníkov, keď sa má pred súdom za svoj hriešny skutok zodpovedať, vyhovára sa tým, že nemal rozum na mieste, lebo viac vliadol do seba tej besnice, jako to jeho ústrojnosť sniest vstave bola.

Opilstvu najviac podliehajú ľudia, v ktorých cit plnenia povinnosti nenie dostatočne vyvinutý, lenoši, ktorým práca smrdí, následkom toho sa zunuju a potom hľadajú zabíť čas v krčme, pri pohárku. V našich slovenských osadách oddávajú sa opilstvu v zime viac, jako v lete, keď sú polnou prácou celé dni zamestnaní. Skúsenosť dokazuje, že v tých krajoch, kde ľudia stále za-

mestnanie nachádzajú, kde sa daktore odvetvie priemyslu vyvinulo a toto obyvateľstvu stále zamestnanie poskytuje, sú ľudia v požívaní liehovín miernejší. Aj to zbadáme, že zväčša podliehajú pálenčenej pliaže ľudia biedne živoriaci. A keď ešte do ohľadu vezmeme, že človek, ktorý si v hmotnom ohľade istú samostatnosť vydobyl, stane sa aj v mravnom ohľade samostatnejší, má silu odolať pokúšeniu, vie sa zdržať náruživosti, -- pozdvihnutie hmotného blahobytu nášho ľudu poskytnutím stáleho zamestnania bolo by mocným prostriedkom oproti opilstvu.

Ponevác má opilstvo takéto smutné následky tak pre nešťastníkov, ktorí tejto ukrutnej pliaže podliehajú, jako aj pre spoločnosť ľudskú, ktorej je opilec len na farchu, spoločnosť a vrchnosti robia rozličné pokusy, jako sa by tomuto veľkému zlu odpomôcť mohlo. Že zdrazenie liehovín šíreniu sa opilstva neodpomohlo, o tom svedčia práve prípis, ktoré minulé dni spomenuté právomocnosti krajinskému snemu poslaly. Jako má zákonodarstvo oproti šíreniu sa opilstva zakročiť? Toto je otázka, s ktorou sa už na mnohých miestach zaoberali, žiaľbohu bez toho, aby boli vynašli istý liek.

V cudzozemsku docielený bol síce porobením istých poriadkov v tomto ohľade jakýsi výsledok, ale všetky doteraz porobené poriadky nedokázaly sa byť dostatočnými. Zdrazenie liehovín malo za následok, že sa nápoje staly horšími a že následkom primiešania lacných, olejových látok staly sa liehové nápoje zdraviu ešte o mnoho škodlivejšími. Tak v Rusku patrí aj pálené pod monopol a štát ručí za to, že odpredávaný nápoj neni pančovaný, lebo ani lieh neškodí natoľko zdraviu ľudskému, jako škodia rozličné pridavky, ktorými krčmári nápoj pančujú, aby zaň čím viac utržili. Nedokázal sa dostatočným ani tak zvaný gothenburgský systém, dlá ktorého je výmer pálenky monopolom obce, ktorá je povinná dohliadať aj na to, aby nikto nedostal toľko piť, aby mu nápoj uškodil. V Anglicku a najnovšie aj v Nemecku trescú opilecov, ktorých na uliciach najdu, tým, že ich polícia zatkne. U nás tiež porobené boly rozličné poriadky, tak na pr. určené je, že koľký úver smie poskytnúť krčmár svojmu ho-

sfovi, trestanie opilcov zatknutím prevádzajú na mnohých miestach aj u nás a dosť prísne. Ale napriek všetkým týmto poriadkom opilstvo ďalej kvitne.

V Anglicku, zvlášte ale v Amerike spoločenskou činnosťou podarilo sa vo veľkej miere prekaziť pustošenie opilstva. V Londýne bolo ešte v minulom stolytí toľko krčiem, že na každých 47 ľudí padla jedna; teraz padne na 437 ľudí jedna krčma. Mnoho prospely v tomto ohľade zariadenia hostincov, v ktorých liehové nápoje nepredávajú, miesto týchto ale dostávajú tu veľmi lacnú kávu, čaj, kakao a pivo. Takéto hostince zakladajú potom dobročinné spolky, ktorým neide o zisk.

Dľa našej mienky proti opilstvu jedným z najlepších prostriedkov je šírenie vzdelanosti. Vzdelaný človek popri tom, že si vie rozvážiť, jak smutné následky má opilstvo, vie si riadne aj rozkázať, vie svoje zlé náruživosti krotiť, a tak neoddáva sa tomuto zlu. Práve preto nevieme dosť vrele odporúčať ľudu nášmu, aby sa vzdelával, aby čítal časopisy a knihy. Čítaním týchto obohatí známosti svoje a pritom osožne ztrávi ten čas, ktorý mu od práce zbýva. Ten človek, ktorý rád číta, zriedkakedy ide do krčmy, aby tam nemiernym pitím škodlivej pálenky otupoval ducha svojho.

### Slovo k rodákum.

Všeobecne známo je, že sú naše hmotné, peňažné pomery nad mieru neprajné. Ťažko zápasíme, len aby sme slušne vyžiť mohli. Pozemky roľníkov sú intabulovanými dlhami vysoko obťažené; úver je drahý a ťažko k dostaniu. Zárobok nedostatočný a pritom málo výnosný. Pomery naše sú teda všetko iné skorej, ako skvelé. A predsa vyššia nutnosť zas nové farchy navalila na nás neobijiteľným povýšením spoločnej kvóty a nutným povýšením platov dôstojníkov armády, honvédstva a žandárov, no a ešte väčšie farchy čakajú na nás a to v dosť blízkej budúcnosti.

Smutný to obraz a skormucujúci výhľad, tak že dostatočným by bol k tomu, aby sa nás i malomocnosť zmocnila, keby sme nemali dôveru v Pána Boha a dôveru v seba samých, no a keby sme si nemohli pomôcť.

«Pomoc si sám, i Boh ti pomôže» hovorí príslovie, a pomoc ľahko môžeme si najst: veď netreba nám iné, ako chcieť, vážne chcieť, a chcieť v trvalé činy obrátiť.

Zas len na všeobecne známu okolnosť poukážeme. Každému známo je, že kupci naši s nepatrnými výnimkami cudzozemské články predávajú. Milliony a milliony našich mozolných grošov idú do Rakúska, Česka, Moravy a Nemecka. Odchodia, aby sa nikdy viac, alebo najviac vo veľmi nepatrnom počte vrátili. A toto je tá naša najväčšia pohroma, lebo o mnoho viac peňazí vychádza do cudzozemska, ako sú dane, z ktorých veľiká časť predsa len doma zostane a medzi ľud sa vráti, nie ale tie milliony, ktoré v zaslepenosti svojej cudzozemsku platíme. Pravda bohatí viac a chudobní menej, no aj pospolitost naša nezaodieva sa viac vlastnými výrobkami ľanu a a vlny, lež kupuje česko-moravské a sliezske tkaniny a súkna. A čo je následkom toho? To že u nás prestávajú tkáť plátno a valaské súkno, a keď naše groše idú von z krajiny a my nemáme zárobkov, musíme chudobnieť, upadovať a to svojou vinou.

Nerozumné naše pokračovanie možno ukrytou sebvraždou pomenovať, lebo veď si ním podmienky nášho trvania podryvame. Nad každým grošom, ktorý do cudziny vydáme, mali by sme zaplakať, lebo sme ho sebe a dieťkam svojim na veky odcudzili. Kdežto keby sme svoj priemysel podporovali, keby sme len tie a také články kupovali a potrebovali, ktoré naši spoluobčania doma vyrobili z našich surovín, tak by nami vydaný groš doma zostal u našich ľudí, ktorí by ho zas len medzi svojich pustili. Tak by remeselníci naši mali prácu i zárobok a tak by i oni články roľníkami dorábané platiť tedy i kupovať mohli. Vôbec nechudobneli by sme, ale zmáhali by sme sa. Zárobkom oplývajúci remeselníci, priemyselníci, mohli by sa zdokonaľovať, z lepšieho, drahšieho tovaru robiť a tak by aj ich výrobky byly zdokonálené.

Ale nie dosť je to len vedieť, lež aj chovať sa nám treba vedľa toho. Vezmime si pred seba a preveďme to aj, že len doma robené články budeme potrebovať, núfme našich kupcov, aby zásoby svoje od tunajších fabrik, priemyselníkov a remeselníkov zadovážovali, lapme sa do výtvarných prác, a bude nám pomôžené.

Minister kupectva a jeho manželka už pred mesiacmi vydali heslo: podporovanie vlastného priemyslu. Mnohí počuli a poslúchli tento hlas, no v ohľade tomto mnohí sú nik, lebo k hnutiu tomuto netreba *mnohých, premnohých* ale *všetkých*.

Nuž tedy, rodáci moji, poznáme svoju biedu, známe aj výdatné prostriedky odpomoženia, na nás je tedy, aby sme si pomohli.

Povinní sme tým sebe samým, svojim domocnosťam, svojim dieťkam a predovšetkým svojej vlasti. Od tejto povinnosti nás nik neoslobodí, nik

nerozbrieť. Ba ani len obľahčujúcich okolností niet pri preminutí tohoto. Pohodlie, nádhera, móda -- ta s týmito hriechami! Všetko, všetko musíme zabudnúť, všetko na stranu odložiť; a jediným našim heslom, jedinou našou zásadou musí byť, podporovanie svojho vlastného priemyslu, kupovanie doma robených článkov.

V tomto ohľade treba sa nám verejne osvedčiť a hnutím našim donútiť kupcov, aby články obchodné, ktoré sú u nás k dostaniu, len tu kupovali a nám predávali. Keď toto prevedieme a to na celej čiare, zaniknú ponosy a ľud náš nebude viac v domovine robotovať cudzincom a vyvanúť za more.

*Pravdomil.*

## POLITICKÉ ZPRÁVY.

Rakúsky ministerský predseda Körber má prísť najbližšie do Budapešti, aby sa s našim ministerským predsedom radil v otázke spoločných záležitostí. Hlavným predmetom porady bude rozhodnutie toho, ako a kedy sa majú znovu započat vyjednávania v otázke kvóty. Ako vieme, kráľ ustálil kvótu iba na pol roka, to jest do konca júna. Do tejto doby, jak len nechceme, aby kráľ ustálil kvótu aj naďalej, musia sa v otázke kvóty dohodnúť kvótové výbory a oba snemy.

Pracovný poriadok snemu. Snemovňa vyslancov od predvianoc dosiaľ sotva vydržovala zasadnutie. Všetko spolu vybavila návrh o predĺžení vojenských zákonov. Riadnu prácu začne 1-vým februárom, vtedy začne totižto pojednávať krajský rozpočet na budúci rok a táto práca potrvá drahý čas.

Porada katolíckych biskupov. Pred zasadnutím katolíckeho kongressu 29. januára sišli sa katolícki biskupi k porade, na ktorej sa hlavne o tom radili, jaké stanovisko majú zaujať v otázke autonómie. Katolícki biskupi vydržovali už 14. a 15. septembra minulého roku v tejto otázke poradu a vtedy vypovedali, že prijmu 27-členovým odborom vypracované štatúty za základ podrobného pojednania. Neskôršie štyria členovia 27-členového odboru zadali osobitnú mienku a túže zaslali aj katolíckym biskupom, následkom čoho sa biskupi rozhodli, že ohľadom podaných prác budú ešte jednu poradu vydržovať. Na dneskajšej konferencii biskupi vo všeobecnosti vypovedali, že cítia potrebu toho, aby katolícka autonómia bola sriadená. Za základ vypovedali, že autonómia môže obdržať práva iba cestou oprávnenia. Ohľadom základných podmienok autonómie biskupi sa ani teraz nedohodli, v tomto ohľade biskupský sbor počas pojednania prednesie svoje stanovisko. Biskupský sbor aj na tejto porade prijal prácu 27-členového výboru.

Chýry o zmene v osobách ministrov. Tie politické kruhy, ktoré nevedia vyžiť bez zvláštnych politických chýrov, teraz bezprestajne púšťajú chýry do

sveta o zmenách, ktoré majú najbližšie nastúpiť v osobách ministrov. Dia týchto chýrov terajší finančný minister Lukács zostane ministrom iba do tých čias, kým snem nebude hotový s pojednávaním rozpočtu. Jasná snem vybaví túto prácu, minister Lukács udajne hneď sa vzdá svojho vysokého postavenia, ktoré udajne zajaťme gróf Štefan Tisza.

Aj o ministrovi verejnej výučby a náboženstva Wlassicsovi bolo sa rozchýrilo, že sa najbližšie utiahne na odpočinok; jeho ťažký, zodpovednosti plný úrad má prevziať udajne Ferdinand Horánszky. Co budúci minister vnútra spomína sa najnovšie Desider Szilágyi.

Z týchto chýrov je veru veľmi málo pravda. Minister Lukács je síce chorľavý, slabej ústrojnosti človek, pritom všetkom ale vedie premnohé práce svojho mnohostranného úradu k všeobecnej spokojnosti jak kráľa, tak aj celej krajiny a ponevác niet žiadneho nedorozumenia medzi ním a hlavou vlády, niet žiadnej príčiny, prečo by sa Lukács utiahol na odpočinok do tých čias, pokiaľ ho k tomu neprinúti jeho choroba, a aby sa to stalo čím neskôršie, všetci si zo srdca prajeme. O Wlassicsovi vieme, že je vážne chorý na žalúdok a preto si pýtal od kráľa jednomaesáčnú slobodu, aby sa mohol v pokoji liečiť, tedy urlaub jeho nenie záminkou, aby sa utiahol na pokoj, lež tenže skutočne potrebuje k zotaveniu sa.

Jedno je isté, že ministerstvo vnútra bude najbližšie zaplnené, lebo ministerský predseda je natoľko zamestnaný, že neni vstave viesť aj ministerstvo vnútra, ktoré samo vyžaduje jedného celého muža. Ale jako je isté, že ministerstvo vnútra dostane najbližšie novú hlavu, tak je po dnes neisté, kto bude novým ministrom vnútra.

Z tohoto vidno, že takéto chýry o zmene v ministroch osoby sú zväčša pubé vymysleniny, ktoré nemajú žiadneho základu.

Zrušenie kalendárskeho a oznamovacieho štempla. Finančný minister pri pojednávaní rozpočtu jeho ministerstva sdelil ten milý chýr, že už vypracoval návrh zákona, ktorým sa zruší štempel kalendársky a oznamovací. Dosiaľ, jako vieme, od každého kalendára platil sa 6 krový štempel, čo cenu kalendárov značne zvýšilo, a od oznamov, insertov uverejnených v novinách platilo sa toľkoráz 30 krov, koľkoráz oznam, insert, bol uverejnený, čo značne zvýšilo cenu insertov. Finančný minister tedy oznámeným návrhom zákona poľahotu pripraví širokému obecnstvu. — Zotrením kalendárskeho štempla kalendáre zlacnejú a sotrením oznamovacieho štempla budú môcť kupei lacnejšie oznamovať svoj tovar v novinách.

Revisia zákona o sluhoch. Jako známo, ešte vláda Bánffyho bola sľúbila, že prevedie revisiu zákona o domáciach sluhoch. Jako sa teraz oznamuje, vláda už vypracovala návrh o revisii spomenutého zákona a najbližšie predostre tenže snemu cieľom pojednania.

Priemyselnú prácu sprostredkujúci ústav, ktorý s pomocou hlavného mesta a budapeštianskej obchodnej a priemyselnej komory v Budapešti založil minister obchodu Alexander Hegedüs, začal účinkovať 1. februára.

**Z Afriky.** Nedávno plesalo radosťou hlavné mesto Anglicka Londýn, lebo z bojišťa došiel chýr, že generál Warren zaujal vrch Spionskop, ktorý tvorí cestu anglickému vojsku, spiechajúcemu na pomoc obkolesenému mestu Ladysmith. Dľa anglických zpráw Búri utrpeli pri tejto príležitosti veľkú porážku. Veľká radosť Londýňčanov premenila sa ale o krátky čas vo veľký zármutoč, lebo vrch Spionskop bol všetko spolu len pár hodín v rukách Angličanov. Búri vrhli sa celou silou na vojsko generála Warrena a zabili ho s vrchu, pričom generál Warren utrpel obrovské ztráty; údajne padlo vyše 800 mužov z anglického vojska, ranených bolo vyše 1200 a celé delostrelectvo bolo zničené. Porážka generála Warrena odňala v Ladysmithe zavrenému generálovi Whiteovi aj poslednú nádej, žeby dostal odkiaľ pomoc, následkom čoho bude prinútený poddať sa Búrom. — Anglický parlament zasadol v utorok, tu sa očakávajú ostré nápady na vládu, ktorá sa celkom neprichyšaná pustila do vojny.

### KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne magnátov dňa 25. januára. Snemovňa magnátov pojednávala dnes tie vojenské predlohy, ktoré snem nedávno vybavil. Proti návrhom hovoril iba známy 48-nik barón Desider *Prónay*. Pripomenul oné nariadenie spoločného ministra armády, ktoré nariaďuje, aby tí rezervisti boli trestaní, ktorí sa na vojenských dohliadkach nehlásia nemecky. Toto nariadenie uráža štátnu uhorskú reč, jako vôbec spoločné vojsko prekáža vývin štátnej reči. Aj v Uhorsku bývajúce národnosti budú mať čudný pochop o štátnej reči, keď ich pri spoločnom vojsku budú trestať zato, že túže užívajú. Napomína ministra, aby pomaly, postupne na tom pracoval, žeby Uhorsko dostalo svoju národnú armádu. Teraz chce rozmnožiť počet rekrútov, prosí ministra, aby nástojil na tom, žeby nepovýšil počet spoločnej armády, lež hon-

védstva. Reč svoju zakončil s vyslovením toho presvedčenia, že keď to on aj nedožije, ale že Uhorsko bude mať svoje samostatné uhorské vojsko. Pripomenul aj žrebince, ktoré by nemaly byť spoločné, lež výlučne uhorské.

Honvédske minister barón *Fejérváry* odpovedal *Prónaymu*. Čo sa týče uhorskej štátnej reči, tá pri spoločnom vojsku, kde len možno, prichádza k platnosti, to vidíme aj pri jednoročných dobrovoľníkoch, ktorí v tom páde, keď zavedia nemecky, smú dôstojnícku zkúšku složiť aj v maďarskej reči. Prejdúc na otázku samostatného uhorského vojaka, dokázal, že národ terajší stav si obľúbil, že je spokojný so spoločnou armádou, lebo tá dostatočne bráni a chráni záujmy jeho, preto ani nebude nič robiť cieľom uvedenia do života samostatného uhorského vojska. Ohľadom vojenských žrebincov pripomenul, že ačkoľvek sú tiež spoločné, predsa sú podriadené uhorskej vláde. Nato bol návrh vo všeobecnosti prijatý. Pri podrobnom pojednávaní ujal sa slova zase barón *Prónay*, ktorému odpovedal minister honvédskeho, načo byly predlohy aj podrobne bez zmeny prijaté.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 26. januára. Vyslanci sišli sa dnes ku krátkemu zasadnutiu, ktorého cieľom bolo hlavne určiť, kedy začne snem riadnu prácu. Predseda predostrel zprávy, medzi inými aj zprávu finančného výboru o krajinskom rozpočte na budúci rok, pričom navrhol, aby snem začal rozpočet pojednávať 1-ho februára, vo štvrtok. Ján *Molnár* odporúča vzhľadom na to, že 2-ho februára je sviatok, aby snem začal rozpočet pojednávať iba 3-ho februára. Ministerský predseda *Szell* je za to, aby snem čím skôr začal pojednávať rozpočet, preto prosí snem, aby prijal predostretie predsedu a určil, že sa rozpočet začne pojednávať 1-ho februára. Po prehovorení ministerského predsedu snem rozhodol, že krajinský rozpočet začne pojednávať 1-ho februára.

Po odobrení viac predloh predsedu snemovne zasadnutie bolo zakľúčené.

### U nás sta by ...

U nás — sta by stále zima bola, —  
Sfa by sňah, ľad pokrýval nás večne;  
Niet tu jary námah, — činov leta:  
My len hlivief vieme nekonečne.

Desne — mrtvo tam, kde život prúdiť  
By mal tokom divokej riavy;  
Kde hrdinov krásna čaká postaf:  
Tam ničia znik malátnosť — obavy.

Vlast a národ, — otec to i matka,  
Keď nezdarné kormútia ich deti,  
Nech sú pánom, ktorý vie rozkázaf  
A z pšenice vytriasť kúkol' — smeti.

Vlast a národ, — sta pusté len slová  
Oduševniť nevládku ospalých;  
Vlast a národ — plné predtým rekov:  
Dnes, — tak zdá sa, — kolískou sú — malých.

Nuž zaplakaf? — žialif máme nad tým?  
A či zúfaf — nádej hľadať v hrobe?  
Oh nie! Nikdy! — Lež hromom zahrmiť  
A leňúchov k novej kriesiť dobe.

## DOPISY.

Orava, v januári 1900.

*Mnohovážny Pán Redaktor!*

Behom tohoto mesiaca prevádzaly sa v našej stolici voľby na obecné úrady. V niektorých obciach šlo to veľmi ticho a v pokoji; boli zväčša zvolení len starí úradníci. Niekde to šlo aj rezkejšie, no súcnosť a povolanie skoro všade zvíťazily. Sú u nás obce, v ktorých na poludnie s lampášom nemožno najst chlapa súceho za rychtára; ba sú obce, v ktorých by potrebný bol vojenského ducha a srdnatý chlap, a niet ho, tam je už potom nie čudno, že obec klesá. V námestovskom okrese sa previedly voľby ešte v decembri.

V Lokci v škole zapáliły sa háby na jednom dieťati, chůďa utrpelo veľké rany a zomrelo.

Po mnohých obciach panujú osípky a iné nemoce medzi deťmi.

Vianoce sa pomínuly v pokoji a tak aj nový rok nám nastal, ktorý nám doniesol dobrú zimu. Zide sa, lebo je po horách mnoho dreva, ktoré sa len na sanici dá vyvážať.

Na Bzinách zas zomrel farár; nedávno zaujal tú faru a dosť krátko požíl v nej.

Náhle zomrel ešte minulý mesiac správca matrík v Malatinej.

Mnohé obce nemajú učiteľov, bárs je plat 400 zl. i so štátnou pomocou zabezpečený; není divu, že je učiteľov málo, keď sluha v úrade, listonoš atď. okrem 400 zl. — a tiež krem kvartiel — i na háby dostane a službu má ľahkú. Učítelia sú nádenníci vlasti, lenže po macošsky zachodia s nimi.

Dač zvláštneho, — ponevác teraz málo furmaním — sdeliť nemám

Som s úplnou úctou Furman

Z Trenčianskej, dňa 28. januára.

*Blahorodý Pán Redaktor!*

Nezadlho približia sa nám obecné voľby (alebo aby sme lepšie rozumeli „premienky“), ktoré pre každého rozvažlivého a triezlivého občana sú tak veľa významné a vážne, jako aj voľby krajinské.

Netreba sa mi teda široko rozpisovať o tom, čo dobrého môže dobrý rychtár pre obec vykonať. Len že žiaľobu, u nás nie veľmi zvykli obzerat, skúmať muža, ktorý bol už pred voľbou vystúpil s tým úmyslom, že budúce ako rychtár chce obec spravovať. Lež zvykli na to pozerat, že ktorý dá viac. A vskutku je tak! lebo obyčajne len takí sú za rychtárov volení, ktorí dávajú viacej piť a ktorí, keď aj nie v krčme, ale doma hostiny dávajú. Pri takých hostinách, či kortešačkách

vedeli sme povedať: „keď ti dajú, len ber“, ale čože, to trvá len za pár dní a potom rozmyslime si, že príjdu 3 roky. Iní zas hovorili takto: „keď ja nevezmem, vezmú iní, a lepšie nebude.“ Ale keby každý len vtedy prestal brať, keď všetci ostatní, tak by nikdy lepšie nebolo. Ale predsa tomu, kto prv prestane, je lepšie, keď už aj nie inde, aspoň na svedomí. Ďalej tiež žiadúco by bolo, keby páni slúžnovci ináč pokračovali pri prevádzaní obecných volieb, žeby každý svoj hlas písomne oddal, že si on toho alebo oného za rychtára volí, a potom kde je väčšina, nech ze z tej stránky zostane aj rychtár. Lež jako to u nás robia. Pán slúžny rozostaví voličov na dve strany, potom každý zdvihne ruku, ale nie jednu, lež keď by mal aj štyri by zdvihol, len aby jeho stránka zvíťazila. Nuž tak je to čo figel to groš, len že by to tak nemalo byť.\*)

Nového u nás není nič takého, čo by tu mohol uverejniť, krom toho, že v Drietome išiel istý robotník skalu lámať, avšak skala ho tak nešťastne privalila, že na mieste zomrel. Po nebohom zostala vdova a 5 sirôt, ktoré sú odkázané jedine na podporu cudzích ľudí.

V tej samej obci na panstve veľkostatkára pána Gejzu Rakovského istému kraviarovi sečkovica odrezala ruku od pleca, nešťastný človek nachádza sa teraz v trenčianskej nemocnici.

Čo sa týka stavania železnice z Trenčína do Bošian, jako počúvame, je odročené k veľkému zármutku tamejšieho obyvateľstva.

Zimu máme zas mimoriadne teplú a sňahu není, blata ale po kolená, čomu sa jedine obuvníci tešia.

Srdečný pozdrav et. čitateľom „Opravdového Kreštiana.“ S úctou *Podtustohorský.*

Nemecká Lupča, dňa 27. januára.

*Veľuctený Pán Redaktor!*

Po celom Dolnom Liptove sú voľby rychtárov zväčša už prevedené: aj my sme si dňa 17. tohoto mesiaca vyvolili už rychtára v osobe nám dobre známeho a skúseného, viac rokov mestským pokladníkom byvšieho, pána Jozefa Kordoša. Vyvolili sme si ho v tej nádeji, že ako predtým, tak aj napozatým bude verne a spravodlivo naše mesto spravovať. O starom rychtárovi tu len tolko podotknem, že sme ho ani do výboru nezvolili; ale sme nedopustili ani to, aby bol za rychtára kandidovaný. Prečo? Len preto, že sa nám ten človek tak spríkryl, že celé meštianstvo nechcelo o ňom ani počuť. My sme ho nateraz len natoľko pokutovali, aby aj on počítal našu moc, tak ako on dal mnohým pocítiť svoju mnohoráz aj bez príčiny. V ostatných úradníkoch sa len malá premena stala.

U nás je už blízko 20 rokov štátna škola. Predošlý riaditeľ tejto školy, pán Bursics účinkoval s výborným

\*) Slúžnovci s naším vedomím prevádzajú voľby všade tak jako to zákon nariaduje, oni svevoľne nesmú žiadne novoty uvádzať.  
*Red.*

prospechom 16 rokov, muž tento bol v meste našom aj veľmi obľúbený preto, že bol snášanlivý s každým. Pred rokom ale bol do Budapešte preložený, kde aj po dnes účinkuje. Na miesto neho dostali sme v osobe pána Vakulya, cele iného človeka, nesnášanlivého. Od prvej hodiny, ako k nám prišiel, je skrze neho nepokoj v našom meste, tak že nevychodí z pravoty. Tento človek nedá nikomu pokoj, ani farárom ani učiteľom náboženským. Nuž ale na konci byl Jozef! Aj tomuto bude iste koniec, lebo už nielen že na cti ubližuje, ale sa po tieto dni dopustil už aj toho, že pástou zbil óvodáčku a jej matku tak, že ich iba vniesli do izby. Nuž hľa, takto my tuná v našej utešenej doline žijeme; z jednej strany máme radosť, z druhej žiaľ. Ale dobrý Pán Boh pomôže aj to zlé preniest. Zlé veci nerád dávam do verejnosti, nado všetko zo školy, ale keď to už aj denníky písaly, nuž napísal som to aj ja.

Keď Pán Boh chce voľakoho potrestať, odoberie mu rozum. Tak sa stalo aj s pánom Salvom a jeho „Slovenskými Listami“ spolu aj s Mydlom. Písal nepravdu, špintal na každého, kto s nim neblúdil, posmieval kde len mohol, a za to chcel aby mu peniaze posielali? Nuž hľa! obecenstvo prestalo posielat, tak prestaly aj „Slovenské Listy“ vychodit. Nazdal sa pán Salva, že už celý svet je blázon, iba on že má rozum.

S úctou

Lupčan.

### Rodinný kruh.

(Dokončenie.)

Jednu chybu mala Bystroša, rada behávala. Je pravda, že chlapec mal s ňou robotu. Každý boží deň na večer musel ísť proti nej. Potom, jako ho previedla! Najprv bežala prez uličku, potom poza humnú. Preto aj zaslúži tento chlapec, aby bola Bystroša jeho.

Pod večer ju Zuza pohladkala, potom odišla a zas jej priniesla sena. Koľo že vidí tam v maštali? svojho manžela. Aj on si ju chce pozreť a to snáď naposledy!

Počalo svať. Deti sú už všetky hore a obstaly maštaľ. Bystrošu odviazali a chceli odvieť.

— Ale čože je to? — hovorí skoro plačom Vzorný. Veď len nebudete za ňou nariekať.

— Ale veru nariekali. Zuza počala a deti za ňou. Len chlapec šiel za kravou blädý a zmeravený. Bolo mu vidno na tvári to duševné pohnutie, ktoré ho opanovalo.

Bystrošu predali za sto zlatých a nemohli ju za dlhší čas zabudnúť. Deti potom zriedkavejšie dostávaly mlieko, tým častejšie ale jedly kmínovú polievku. Avšak nereptaly. Jako by bolo každé znalo, jako by im bolo dačo šeptalo... že obeta táto bude jednúc hojne odmenená.

Obraz — ktorý som tuto z každodenného života namaľoval — je veľmi jednoduchý. Ale myslím, že práve svojou jednoduchosťou účinkuje na človeka. Lebo keď budete tieto riadky čítať deťom, myslím, že sa z nich veľa poučia; a dajte ich aj deťom čítať! nech vidia, čo

všetko robia rodičia pre nich! Čo sú hotoví obetovať! aj svoje blaho!

Kedy a čím to odmeníme!

Nič iným, len tým, keď im spôsobujeme radosť!

Sy Janka Vzorného aj spôsobil takovú. Že jako, to vám tiež rozpoviem.

#### V. Prvé svedectvo.

Keď jedného dňa poraňajkovali, Zuza bola veľmi zronená a pritom smutná.

Vzorný naskutku to spozoroval a hneď sa jej pýtal:

— Čo si dnes taká smutná, Zuzka, snáď ti dačo schádza?

— Nič, duša moja — veť dobrá žena zdesene, veď si to ona ani nepriala, žeby jej manžel spozoroval dakedy na nej smútok.

Matky obdaril Stvoriteľ tou schopnosťou, že na due srdeca ich sžierajúce bofasti vedia ukryť. Ony sú slabšie, jako my mužskí a predsa silnejšie k tomu, žeby v rodinných nerestach a úderoch neklesly, lež tešily a posilňovaly.

Mužský, ten mocný dub, často klesne v nerestach, dobrá žena, tento slabý tvor Boží, je schopná k tomu, aby ho k životu kriesila a k ďalšiemu boju spôsobilým učinila.

Och dobre vedela Zuza, že ona nesmie byť smutná, nesmie zúfať. Preto sa vynasnažila usmiať a riekla:

— Nič mi nechýba, ale sa mi tej noci tak zle snivalo. Chlapec prišiel domov otrhaný, trasúc sa, v ruke držal svedectvo a to bolo veľmi zlé.

— Zlé bolo — mrmial Vzorný. To by už bolo pekné. Ináče to je dobrý znak, lebo sny sa obyčajne naopak plnia.

— Uslyš Bože, aby tak bolo. Zato sa každý deň modlím.

Pokiaľ bol chlapec doma a nešiel do škôl — listonoš Vzorného takmer ani nepoznal. Keď ale chlapec bol v školách, aj listonoš častejšie zavítal. Keď ho najmenšie dieťa zazrelo pred domom, už vopred kričalo naň:

— Strýčko poštar, nemáme od chlapca písmo? Keď potom listonoš bez slova a s úsmevom vstúpil dnu, bolo tam trmy-vrmy, poplachu, radosti, smiechu, jako čo by bol Vzorný najmenej — hlavnú výhru na triednej lutrii vyhral.

Bolo to studené zimné ráno, o ktorom sme sa nedávno zmienili. Slnko sa ťažko ukazovalo a lúče svoje vysielalo na zem. Už mohlo byť asi deväť hodín, keď riekne Zuza:

— Hej Janko, chudák chlapec ešte doteraz nikdy pomimo domu netrúvil vianočné sviatky.

— Pošleme mu orechovníkov a makovníkov — hovorí Vzorný.

Sotva to vypovedal, beží dnu trasúc sa a viskajúc malé dievča.

— Mama, mama! ide strýčko poštar. Má v ruke jeden veľký list, hneď bude tu.

Zuza zbledla. Vzorný sa usmieval. Manžel úfal, žena sa sužovala.

— No Vzorný, ešte som vám takýto veľký list neprinesol, hovorí poštár a pozoroval dojem. Postál a pár minút čakal. Snáď tam mimovoľne zostal, kdežto inokedy sa hneď ponáhľal. Listonoši napochytre konajú svoje povinnosti, neznajú a necítia obsah tých listov, ktoré mnoho krát ľútosť, a len málo kedy radosť spôsobia. Teraz bol zvedavý, čo obsahuje ten list.

Vzorný ho skutočne otvoril, aj ruka sa mu triasla...

Bolo to prvé svedectvo. Samé: výtečne.

— Tu máš žena — hovoril Vzorný víťazne, chlapec sa vskutku dobre zdržal.

Zuza plakala od radosti... deti načúvaly... Bol to sviatok v rodine, ktorého pokoj nechcú narušiť.

Vzorný šiel ku kasni... vytlachol flašku a väčší pohár položil ho pred listonoša.

— No, poštárko i tak je chladno, dobre padne trochu sa zahriať.

Poštár bol vzorný človek. Nemeškal sa nikde, ani neprijímal také vďaky, ba ani nebol utisnutý na ne, ale tento raz si predsa zapil.

— No, Vzorný — riekol — znáte-li, že je toto najčistejšia radosť na tomto biednom svete. Potom vyhradil, že dva takéto jednaké listy prišli do obce. Jedon Vzornému, druhý pánu pravotárovi, ktorý má tiež syna v školách. Tam veru nebolo radosť. Počul pod bránou, jako pán pravotár hromžil: ten lenivec, nevďačník, zlý naničhodník...

Potom prišiel večer. Orechové a makové koláče stály na stole Vzorný zakrúcal chlapcovi. Matka ešte jedon doložila.

— Ešte dajaké maličkosti tomu chlapcovi.

— Ja mu pošlem z tých dobrých jablk.

— Ja mu pošlem 10 orechov — hovorí prostredný chlapec.

Paklík je už hotový a ledva čakajú, aby mu ho poslali.

Zvonja: bim-bam-bim!

Zdravas Maria!

Všetci si pokľakajú a modlia sa.

Potom povedzte, že byt chudobnej, ale nábožnej rodiny neni kostol!

Veru je!

A. R.

## BESEDNICA.

Jako chcela prísť pani písárova ku novým šatám?

— Napísal: Hámor. —

Nastaly fašianky a vršovecká mládež chystala sa usporiadať bál. Prípravy sa robily v plnom prúde. Dvorana mestského hostinca, kde pár dňami vojenská páni brali čo lepších suhajov k vojsku, bola náležite očistená;

pavučiny smetené, steny oprášené, dlážka zametená a poriadne, nakoľko bolo možno, vydrhnutá. Niektorí z usporiadateľov bálu chceli dať dlážku aj, ako sa hovorí, „vyviksovať,“ tak ako to videli v dvorane stoličného domu v sídle stolice, ale miestny sedlár, ktorý bol najschopnejší k prevedeniu takejto základnej čistoty, pýtal za to desať zlatých. Táto summa však zdala sa usporiadateľom bálu priveľkou, lebo už i cigáni-muzikanti dostali 15 zlatých závdavku a tak aby vyviksovaním sály nenarušili svoje výpočty a niečo zvýšilo z čistého dôchodku i na opravu miestneho chrámu, uspokojili sa s tým vyksovaním, ktoré na dlážke dvorany previedly slúžky hostinského v lúhu máčanými kefami.

Chýr o bále vzbudil vo Vršovci veľký ruch, obzvlášť medzi ženským pohlavím. Panie chystaly sa na bál tak, aby prevýšily vkusom a krásou devy vršovecké. Dievčatá i panské i remeselnícke, lebo veď čistý ošoh z bálu venovaný bol na opravu kostola, boly bez rozdielu rodu pozývané na bál a tešily sa, že sa zase raz dobre vytancujú, lebo veď vo Vršovci od majálesu nebolo žiadnej tanečnej zábavy. Panie zas, tie viac dbaly o to, ktorá z nich bude mať krajšie šaty a ktorá z nich bude na bále najprvšou. A v tomto ohľade neznaly hraníc. Paniu okresného slúžneho, o ktorej všetky ostatné vedely, že chce byť na bále obdivovaná, chcela prevýšiť krásou šiat manželku okresného lekára, pani lekárku chcela prevýšiť apatekárka, apatekárku pani notárova, notárku pani písárova, písárku pani rychtárka, rychtárku pani prísazného a tak to šlo až po najnižšiu rodinu. Švadleny maly toľko práce ako nikdy predtým. Ba raz predsa, keď bola vo Vršovci birmovka.

\*

Jozef Lakomský, pisár pri okresnom slúžnovstve, rátajúci sa tiež ku inteligencii vršoveckej, dostal tiež pozvanie na bál a jeho pani manželka strojila sa objaviť sa na bále aspoň tak, aby prevýšila notárku, svoju nepriateľku, ktorá vždy tak pohrdlive hľadievala na ňu, keď sa postretli na ulici a očakávala, aby sa jej pozdravila. Ešte to! Pozdraviť sa notárke? To by vyzeralo. Veď Lakomský už teraz je viac ako notár! Má službu pri okresnom slúžnovstve a keď by poskladal zkúšky, môže byť aj slúžnym, ktorý rozkazuje notárovi.

A pani Lakomská premýšľala, jako by notárku „spálila.“ Šlak by ju obchádzal od zlosti, keby ju videla, že má krajšie šaty než ona, notárka, ktorá písárku považovala len za takú „všinu,“ nemajúcu ani jedných dobrých šiat.

Bál mal byť už o tri týždne a Lakomská ešte nevedela ako prísť ku novým šatám. Je pravda, že medzi tým časom bude prvého, manžel dostane plat, ale 1. februára bude štvrtá a árendu za byt musí vyplatiť. Nechce aby majiteľka domu behala po meste a rozhlasovala, že si Lakomská za jej peniaze dala zhotoviť bálové šaty. Vyrákala všetko čo najskromnejšie, koľko bude potrebovať na kuchyňu cez celý mesiac, odtrhla na mäse, odtrhla na múke, ale väčšieho zvyšku pre tú prekliatu štvrt-

ročnú árendu vykázat nevedela, najviac, čo zvyšovalo, bolo dostatočné za vstúpenku do bálu a na večeru s niekoľko pohármi piva, ktorú so svojím manželom cez „raštundu“ požije.

Už-úž chcela prekliat celú zábavu i s notárkou, keď bola vyrušená z myšlienok hlučným zaklopaním na dverách, v ktorých sa v nasledujúcom okamihu objavila statná postava štátneho lesníka, správcu štátnych lesov zo susednej stolice. Prijdúc v úradnej povinnosti do Vršovca osadol u svojho synovca Lakomského, tak jako vždy, keď ho tade viedla cesta.

Lakomská sa príchodu ujka svojho manžela nemálo potešila. Bol to starý mládenec, ktorý sa vždy bohate odmenil Lakomským za pohostenie. Ovšem to pohostenie vyžadovalo vždy obetovanie odpočinku jednej noci, lebo lesník Lakomský mával tú obyčaj, že keď zavítal do Vršovca, jeho synovec musel vždy sobrat niekoľko hráčov, s ktorými by sa mohol kartovať — celú noc. A pri takejto príležitosti pani Lakomská prišla vždy ku pár zlatým, lebo dobrý ujko pilne dbal o „pinku“ a nečítane dával peniaze, aby Milka, pani pisárka, poslala slúžku pre víno.

Jako teda lesník ujko otvoril dvere, v utrápenej hlavičke pani Lakomskej jako blesk vzkrsla myšlienka o zaokrytí trov na bálové šaty a bežala mu s najúprimnejšou radosťou v ústrety. Po laskavom privítaní starý lesník rozpovedal ako sem prišiel a že u nich chce „prenocovať.“ Mladá pani tešila sa s prenocovania a keď sa vyshovárali, starý lesník tázal sa na svojho synovca kedy príde.

— Onedlho príde, ujko, — riekla Milka, — dala som mu už vedieť, že si tu.

— No veď, — hovoril lesník, — len aby prišiel, lebo ak dovoľíš, soženie nejakú kompánii a večer sa trochu zahráme.

— Oh, vďačne, ujko, — vetila teraz už istá Milka že bude mať z hry oročku — veď som sa ja vždy tomu tešila, keď si sa u nás dobre cítil. — A potom úprimne doložila: — Ale ujko, dovoľ, aby som sa ti s niečím zdôverila.

— No, len von s tým! — zvolal starý lesník.

— Veď vieš, že má Jožko ešte malý plat... a teraz sme na konci mesiaca... a ja by... rada... rada by tých tvojich hostov aj niečím pohostiť...

— Rozumiem, rozumiem, — vetil lesník úprimne a vyťahnuv zo svojho hrubého pugilára desiatku dal ju Milke.

Milka trochu zapírená prijala bankovku, ač starý lesník i keby to nebola riekla, bol by jej sám pomohol. Veď on ich vždy, kedykoľvek prišiel, podporil, nechcel byť mladým manželom na tarchu, aby oni k vôli nemu trovili na pohostenie jeho spoluhráčov.

Ako slúžka Lakomskému v úrade sdelila, že prišiel jeho ujko, ten hneď vedel čo je jeho povinnosťou, aby sa jeho ujko najlepšie cítil u neho. Idúc z úradu vyhľadal konškolárov svojho ujka: starého exekútora Po-

lapského, kapitána na pensii Toviša, árendátora grófskeho panstva Dumáča a pozval ich k sebe na partiu preferancu, lebo že prišiel „starý.“

— No, a či bude dnes večer nejaká kompánia? — pýtal sa lesník svojho synovca, keď sa vzájomne uvítali.

— Nuž pravdaže bude, — vetil synovec. — Už som aj bol u Toviša, Polapského a Dumáča a všetci mi prisľúbili, že po večeri príjdu.

Lesník bol spokojný s dômyselnosťou svojho synovca a vo veľmi dobrej nálade ztrávil v krhu mladých manželov večeru.

\*

Starý lesník bol dnes zvlášte dobrej nálady. Sotva hral so starými priateľmi niekoľko partíí preferancu, začal navrhovať ferblu, k čomu mu kontroval árendátor grófskeho panstva Dumáč. Dohodnutie stalo sa hneď a do hry vtiahnutý bol aj mladý Lakomský, bárajak sa proti tomu vzpíeral. A mal k tomu nemalú príčinu: prázdne vrecko. Vyšiel do druhej chyže za Milkou a tá, čo jej z desiatky zbudlo, vzhľadom na dobrú náladu a žiadosť ujka, odovzdala zvyšok svojmu manželovi.

Hra začala sa nízko. Groš bol „visi.“ Ale takto to netrvalo dlho. Árendátor grófskeho panstva dostával „pekné“ karty a keď prišiel na neho rad, nikdy „nemohol sa zdržať“ aby nedal „majzlík,“ čo vždy, keď otvoril dlaň, činilo i tri-štyri šestáky a potom „besserovaním“ a „rebesserovaním“ zvyšoval „kassu“ natoľko, že behom krátkeho času hra šla hodne vysoko.

— Tu je zlatka a dve zpät! — volal lesník.

— Tu sú dve a ešte piatka zpät! — volal árendátor kladúc piatku.

„Auf!“

— Dva túzy! — volal árendátor.

— Tridsať, — ukázal karty lesník.

A lesník shrabnúc peniaze volal:

— A toto do pinky, aby týmto ľudom marne svetlo nehorelo.

Miešali. Kassa vzrástla a teraz árendátor volal:

— Tu sú dve zlatky a ešte desiatka!

Kapitán a Lakomský karty odhodili. Lesník vložil a zvolal:

— Auf!

— Tri sedminy! — ukazoval árendátor.

Lesník odhodil svojich jedontridsať.

— A za toto dajte nám doniesť vína, — prosil árendátor domácu paniu podávajúc jej piatku.

Víno bolo donesené. Štrnglo sa a hralo sa ďalej. Milka s radosťou pozerala na „pinku“, jako sa plní pohárik. Keď lesník potiahol väčšiu šnôru, vložil i piatku do pinky. „Na olej!“ hovorieval. Milka sa usmiala na dobrého ujka a keď bol pohárik plný, so svodným úsmevom riekla: „Aby sa olej nevyliel!“ a vytrúsila si peniaze do dlane opäť postaviac prázdny pohárik na stól. A toto pred polnocou opakovala so štyri razy.

Mladý Lakomský hral s planým šťastím. Malý kapitál, zbytok z desiatky sa minul a opäť vyhladal Milku. Našiel ju ako rákala, koľko dostala dosaváď do pinky.

— Milka, daj mi ešte desiatku!

— Čo myslíš, toľké peniaze prebrať. Toto si odložím na šaty a predsa pôjdeme na bál. Notárku šľak trafi od zlosti, keď vidí že budem mať nové šaty.

— Ale veď len daj. Veď predsa nemôžem vstať od hry?! Ujko by sa nabneval!

To bol argument. Ujka nabnevať nesmie, lebo by potom nič nedal do pinky a ostatní dávajú len podľa neho. Milka teda kladúc peniaze do skrinky podala dve piatky svojmu manželovi, ktorý potom znova prisadol ku bre.

Nebolo výhľadu, žeby hráči vstali od stola pred východom slnka. Milka vinšujúc svojim hosťom šťastlivú hru, odišla do druhej izby a ukladúc sa na odpočinok natešená, že notárku bude zlosť pučiť, keď uvidí na nej nové šaty na bále, usnula.

V druhej izbe zavznel štrngot pohárov.

— Tu su dva zlaté a ešte päť! — volal mladý Lakomský.

— Tu sú! Auf! — volal kapitán.

— Tridsať!

— Jedenatridsať!

Lakomský prehral.

Pred sebou mal už len niekoľko šestákov. Pokým arendátor miešal, vstal a potichu vjdúc do druhej izby, opatrne vytiahol zo skrinky dve piatky.

V hre stál voči arendátorovi.

— A zlatku zpät!

Arendátor nedal a Lakomský stiahol šnúru. Pár šestákov.

— A desiatku zpät! zvolal kapitán.

— Tu je! Auf!

Lakomský prehral. Ujec miešal karty a Lakomský zopätoval svoju cestu do druhej izby.

\*

Už sa briezdiло, keď kartári vstali od stola. Starý lesník odoberúc sa od synovca a priateľov šiel na železničnú stanicu...

Mladý Lakomský ľahnul na lúžko. Jeho manželka zbudená tuhým chrápaním, otvorila oči, a vidiac že je už po hre, vstala a po prstoch kráčala do izby pozrieť pohárnik. V pinke nebolo ani kraječára... V zlej predtuche, jako by bodnutá ničím, pribehla ku skrinke, kde si bola odložila o polnoci obdržanú pinku... Skrinka prázdna... ani turáka v nej...

A vypukla v usedavý plač zúriac: — Oh, ten nešťastník, prehral i pinku!... Oh, tam sa moje šaty!...

## HOSPODÁRSTVO.

### Čo je najhlavnejšou úlohou hospodára?

Najhlavnejšou úlohou hospodára je, aby role svoje spravil čím výnosnejšími. Toto je ťažká úloha, vyžaduje mnoho učenia sa, mnoho práce, ustávania, ale jestli že chceme závod, konkurs s cudzozemskom víťazne prestáť, niet iného spôsobu, než poddať sa a všetko to spraviť, čo novoveké zkúmania v tomto ohľade za potrebné držia.

Tým cieľom, aby úrodu zvýšil, hospodár musí poznať v prvom rade pôdu svojich rolí, musí vedieť, či jej nechýbajú jedna lebo druhá podstatná čiastka, ktorú keď pôde pridáme, zvýšime tým úrodnosť týchže.

Aby sa toto dozvedeli, hospodári obyčajne zvykli sa obrátiť na lučbárov, chemikov, ktorým pošlú z pôdy svojich rolí, aby túže prezkúmali. Toto je ale úplne bezcieľna, bezosožná práca, lebo lučbár povie síce, že jaké podstatné čiastky nachádzajú sa v pôde, aj to zistí, že prípadne jaká čiastka chýbá pôde, to ale nie, že v pôde obsažená živinná hmota v jakej miere, v jakom množstve dá sa skrze rastliny použiť.

V pôde sa nachádzajúca surová živinná hmota podstúpi istú zmenu pred upotrebením a práve to nemožno pomocou lučby, chemie určiť, že koľko živinnej látky shtoví sa zo surovej bmoty a že nakoľko sú vstave rastliny ťažko sa rozpúšťajúce živinné hmoty pomocou koreňov rozpustiť.

Ten spôsob, jako sa dá zvýšiť úrodnosť pôdy, dá sa ustáliť len pomocou pokusov. Len v tom páde, keď robíme pokusy s pôdou vlastných rolí a za každodenných okolností, budeme sa môcť presvedčiť o tom, jakým spôsobom docielime, že by nám role väčší ošoh donášaly, presvedčíme sa o tom, či role hnojené prirodzeným alebo umelým hnojivom dajú väčšiu úrodu. Žiaľ Bohu v uhorských gazdoch niet veľkej chuti ani vôle k prevádzaniu takýchto pokusov a táto ľahostajnosť robí nás chudobnejšími ročite o mnoho millionov zlatých. Je pravda, že takéto pokusy vyžadujú starosť, prácu, namáhanie a čo je ohľadom úrody hlavné: vyžadujú veľkú punktovnosť, pritom ale gazda pri takýchto pokusoch často veľký ošoh donášajúce skúsenosti si nadobudne.

Predmetom pokusov môže byť vyprobovanie rozličných semien, zvlášte s jačmeňom, ovsom, repou, zemiakmi môžeme robiť pokusy, aby sme ustálili, ktorý druh sa najlepšie darí, ktorý donáša najväčšiu úrodu. Ďalej môžeme robiť pokusy s rozličnými spôsobami obrábania rolí, lebo od týchto tiež závisí bohatosť úrody, pričom musíme pozorovať na to, že troje oraní o koľko dá väčšiu úrodu než dvoje oraní, taktiež aj na to pozorujme, že či nenie cieľu primeranejšie na jar miesto orania, role len grubberovať atď. nech nenijde pozornosti našej ani to, že jako vplýva na úrodu čas siania, lebo dokázané je, že miestami dajú včasné siania väčšiu úrodu, miestami ale zase pozdnejšie. Najhlavnejším predmetom pokusov je ale na každý pád ustáliť to: či sa úrodnosť

pôdy dá zvýšiť pomocou umelých hnojov, v takej miere a s jakým prospechom.

U nás v Uhorsku hospodári dosiaľ málo znajú umelé hnojivá, spôsob a cenu užívania ich; jestliže ale vezmeme do povahy, že sa v malej krajinke Belgicku, kde príkladne hospodária a kde gazdovia majú také úrody, ktoré si my ani vysvetliť nevieme, desaťkrát toľko umelého hnojiva spotrebuje, jako v Uhorsku, ba že v tasselskom okrese, ktorý nenie väčší jako u nás najmenšia stolica, spotrebujú ročne 600—700 železničných vozňov superfosfátu, že sa u nás v Uhorsku v Mezöhegyesi pri hlbokom obrábaní a odkedy užívajú umelé hnojivá, úroda pšenice zvýšila na 17—18 metrických centov, — uznať musíme, že umelé hnojivá, keď sa správne užívajú, musia donášať veľký osoh, lebo ináčej by sa neboly v cudzozemsku pomerne v tak krátkom čase, tak obrovsky rozšírily.

Takéto pokusy sa ale nesmú len bohasjak previesť, myslíme tedy, že nekonáme zbytočnú prácu, keď v krátkosti podáme spôsob, jako sa majú oné pokusy previesť.

Najväčšia čiastka našich roli je na fosforečnú kyselinu — túto najhlavnejšiu záživnú hmotu — chudobná, preto začnime pokus so superfosfátom, ktorý je podstatne nič iné jako rozkladajúca sa fosforečná kyselina. Tým cieľom vykrojme kdekoľvek  $\frac{1}{4}$  alebo poljutrové parcelle asice dľa možnosti z rovnako dobrých zemí, lebo nestojí to, že sa umelé hnojivá dajú s osohom upotrebiť iba na chudobných vycicaných zemiach, ba práve naopak, umelé hnojivá s väčším prospechom dajú sa upotrebiť na dobrých zemiach. Jestli že na pokusy určená zem dávno nebola hnojená maštalným trusom, pohnojme všetky parcelle rovnako. Prvá parcella teraz už nedostane umelé hnojivo, druhá parcella dostane superfosfát asice 100 kilogrammov rátajuce na jutro, tedy  $\frac{1}{4}$  jutrová parcella 25 kilogrammov,  $\frac{1}{2}$  jutrová ale 50 kilogrammov; tretia parcella dostane toľko superfosfátu, jako druhá a k tomu 30 kilogrammov chilského liadku po sijdení siatiny; 4-tá parcella dostane dvaráz toľko superfosfátu, jako 2-há, a konečne piata toľko superfosfátu jako štvrtá a k tomu ešte 50 klgrov chilského liadku. Keď porovnáme úrodu tých parceli, ktoré byly hnojené umelým hnojom s úrodou tej parcely, ktorej sa nedostalo umelého hnojiva, uvidíme, ktorý spôsob hnojenia doniesol nám najväčší osoh. Nezapudnime ale pri tom, že superfosfát účinkuje ešte aj na úrodu nastávajúceho roku.

Na žiaden pád neuspokojme sa s prvoročným pokusom, či je priaznivý či nepriaznivý, lež opakujme pokusy na iných parcelách, pokiaľ sme sa celkom iste nepresvedčili o tom, že ktorý spôsob hnojenia vypláca sa najlepšie v našich okolnostiach.

Len v tom páde, keď sa budeme usilovať pomocou ustavičných pokusov úrodu našich roli ustavične zvyšovať, budeme vstave prestáť závodenie s cudzozemskom, kde následkom ustavičného užívania umelých hnojiv dvakrát tak veľké úrody dostávajú, jako my.

## Tanec čárdáš.

Keď sme už v tých fašiangoch, keď ľudia radi tancujú, myslím že nebude od veci, keď prehovorím pár slov o tom obľúbenom — ale veľmi spotvorenom tanci — tak zvanom „čárdási“.

Jaj však je pekný tanec, ten uhorský čárdáš! Keď začnú páry v tichosti, ruka v ruke tancovať a keď kladú nohy hrdo a ľavne! Potom keď ich zachytí točivý víchor hudby a zápalom dubčia klepajúci rýchlik! Ženská má položené ruky na pleciah mužského a on zas obľapí ju okolo pásu; stoja zoči voči, už hore už dolu behajúce sa rozlučia; ženská húpajúce, sem-tam uvrzuje vábi tanečníka, dookola v izbe, jako to nôta požaduje: samá vábivosť, samá — sta krištál čistá — pôvodná ľubežnosť! Oh jaj, však je pekný tanec, ten uhorský čárdáš! Takto pôvabne tancujú tento tanec tam, kde vkus ešte neni pokazený.

Nazrime sa ale na hlavnomestské tanečné zábavy.

Tri štvrté tanečnej sály je prázdno. Ale pred bandou sa hromadne bemžia páry, jako pacované haringy, a tlačia nemilosrdne ako by kapustu!

Mužský oviesia celé telo; kope, lomcuje a huláka jako opilec; ženská ale hádže hlavou sem-tam; nad hlavou opála ručníkom a ramená, plecia tak hnevive vystiera do hora, jako človek, ktorý má lámku. Takto skáču, drobčia — tlačia páry sem-tam bez všeho taktu, jako čoby na jednu hrbu stisnutých tisíc bláznov stúpalo jedno druhému na otlaky a chytali si nohy jajkajúce, výskajúce, tváre usklabujúce. Ku týmto sa postavia netancujúci mladí ľudia a ručia sta omámení, prerazia hudbu, kopú nešeredne dlážku a plieskajú rukami.

Jaj však je ošklivý tanec, ten uhorský čárdáš!

Uhorský? Čože som to povedal! Je to radnej bláznivé pasovanie sa ľudozrúťov, alebo skákanie opojnými nápojmi omámených fanatických dervišov, ale nie uhorský tanec...

A toto nevkusné, cit urážajúce, surové, nepohodlné strečkovanie hlavnomestskí riaditelia bálav „čárdášom“ menujú.

Nech títo hlavnomestskí fičúri, panáci len pozrú jako tancuje čárdáš mravne nezkazený ľud; nech vojdu do daktorej dedínskej krémy, kde tancuje mládež? Či snáď i tá reve? Či sa tisne dovedna jako prestrašené stádo? Kope, sáca-li sa aj táto? Nie, nie, ani za svet nie! Tie tvrdukové páry pekne, slušne, s vážnosťou tancujú opravdivý čárdáš, najbásnickejší tanec na svete!

A keď by tí šviháci zahanbení súc predsa to chceli dokazovať, že je to opravdivý čárdáš, čo oni tancujú: vysmejte ich a nenapodobňujte tú hroznú kalamajku, ktorú po veľkých mestách na posmech sveta a na hanbu uhorského tancia „čárdášom“ menujú.

Bude tomu dvadsať rokov, čo táto hrozná móda panuje. Ale ja úfam, že ju prv neskôr len odfúka vetor, a keď nastúpi pokolenie lepšieho vkusu: uhorský čárdáš znovu sa dostane na trón národného tancu.

*Basista.*

---



---

**CHÝRNIK.**


---



---

**Pamiatka smrti korunného princa Rudolfa.** Dňa 30 januára minulo tomu jedenásť rokov, čo dedič trónu Rudolf tak tragicky skončil svoj život v mayerlingskom poľovníckom kaštieli. Z príležitosti tejto smutnej rozpomienky v chráme viedeňského Hofburgu dňa 30. t. m. odbyvala sa smútočná omša, na ktorej súčasťou sa kráľ a členovia panujúcej rodiny. Jeho veličenstvo jako i vdova po korunnom princovi Rudolfovi arcikňažna Štefania so svojou dcérou arcikňažnou Alžbetou boli v hrobke viedeňských kapucínov, kde sa dlhšie modlili pri rakve nebohého dediča trónu a pri rakve kráľovnej Alžbety. Aj v kaplnke mayerlingských kapucínov bolo smútočné rekviem. Nemecký cisár Vilhelm II. zaslal venec na rakev svojho nebohého priateľa korunného princa Rudolfa.

**Nemecký cisár 41ročný.** Nemecký cisár dňa 27. t. m. zavŕšil svoj 41. rok a tento deň v celom Nemecku slávnostne zasvätili. Vo Viedni bol z tejto príležitosti dvorný obed, na ktorom kráľ Franc Jozef pripil na zdravie svojho spojencu nemeckého cisára Vilhelma.

**Vydaj arcikňažny Štefanie.** V poslednom čase opäť zhusta hovorí sa, že sa vdova po korunnom princovi Rudolfovi arcikňažna Štefania predsa len vydá za grófa Eleméra Lónyayho a že sa sobáš odbyvať bude už 10. marca t. r. asíce v Miramare.

**Smrť.** Matka nemeckej cisárovnjej, vdova po schlesvig-hollsteinskom princovi Fridrichovi zomrela v Dražďanoch dňa 25. jan. v 65. roku života svojho. Zosnulá kňažna ovdovela r. 1880. Jej dcéra, nemecká cisárovnja Augusta Viktoria narodila sa 22. októbra 1858 a za nemeckého cisára Vilhelma II. vydala sa 27. februára r. 1881. — Nemecký cisár i s cisárovnjou odcestoval do Dražďan na pohrab svojej svokry, ktorý odbavil sa 28. t. m.

**Arciknieža Ludvík Viktor a maďarčina.** Brat jeho veličenstva arciknieža Ludvík Viktor trikrát týždenne za hodinu učí sa od nadporučíka Maxmiliana Diendorfera maďarskému jazyku, ktorému už ako-tak rozumie, aby sa v uhorskej štátnej reči úplne zdokonalil.

**Dar debnárskeho tovaryša kráľovi.** Fran. Szeberényi, debnársky tovaryš v Cegléde chcel sa zavďačiť kráľovi a tým cieľom zhotovil čutoru, z ktorej možno päťoraký nápoj piť. Kuľáč je majstrovskými rezbami ozdobený a na jednej strane má nápis: „Šťastlivý nový rok nášmu kráľovi!“ a na druhom boku: „Požehnané a pokojné panovanie jeho Veličenstvu Francovi Jozefovi I.“

**Nešťastný pád.** Juraj Kapec v Dubravej (zvol. st.) chcel smetať sňah s krovu svojho domu. Zrazu sa mu noha pošmykla a 76ročný starec spadol tak nešťastne na zem, že si zlomil ľavú nohu.

**Duell medzi Ivánkom a Szalavszkym.** Jako známo, ešte lanského roku sa stalo, že sa kraj. vyslanec Oskár Ivánka a vtedajší fčišpán trenčiansky Július Szalavszky vzájomne urazili a potom vec vybavili duellom, v ktorom Ivánka strelil Szalavszkému do pravej nohy pod koleno, tak že fčišpán vyše troch týždňov musel ležať v nemocnici Červeného kríža. Kráľ. fiškálát následkom tohto pozdvihnul proti Ivánkovi a Szalavszkému žalobu pre prečin súboja a budapeštianska kráľ. súdna stolica tieto dni posúdila Oskára Ivánku na dva týždne a Júliusa Szalavszkého na jedom týždeň štátneho väzenia. Jako obžalovaní tak i kr. fiškál proti výroku appellovali.

**Samovražda čínskeho cisára.** Kolujú chýry, že čínsky cisár, 17ročný Kvang-Su spáchal samovraždu, alebo že ho jeho tetka, ktorá bola pred jeho nastúpením na trón regentkou, dala zavraždiť, aby opäť dostala moc do rúk. Čo je na veci pravda, nevedno, lebo len asi pred pol rokom tiež rozletel sa chýr svetom, že cisára zavraždili a o niekoľko dní vysvitlo, že zpráva nezodpovedá pravde.

**Štrajk baníkov v kamennouhelných baňach českých, moravských, sliezskych a rakúskych,** o ktorom sme sa boli minule zmienili, ešte vždy trvá. Nateraz ešte niet výhľadu na vyrovnanie sa majiteľov baní s robotníkmi. Následkom tohto cena uhlia stále rastie ba na mnohých miestach Rakúska ani ho nedostaf. Vo viacerých školách v Česku museli zastaviť vyučovanie, lebo nemajú kuriva. Viac fabrik tiež zastavilo prácu, lebo nemajú kamenného uhlia pre stroje.

**Opravovanie zarúťviešieho sa železničného tunela** pri Prešporke ide veľmi pomaly. Dľa mienky znalcov potrvá to ešte i šesť týždňov, pokým natoľko opravia jask, aby aspoň na jednom páre koľajnic mohli chodiť vlaky. Príčina tohto je zlé polozenie jasku, premoknutá pôda a z čiastky i nepriaznivé počasie. Ešte vždy rúca sa sklepenie. Jask stavaný bol ešte v štyridsiatych rokoch z tehál a bez cementu a ačkoľvek často ho opravovali, predsa nedalo sa vyhnúť tomu, aby sa od prešporskej strany kus vrchu nessulo.

**Nevedia vyvoliť mešťanostu.** O miesto pražského mešťanostu vedie sa tuhá borba. Mladočeši kandidujú dra Podlipného, dosavádneho mešťanostu a Staročeši dra Srba. Dosavád hlasovalo sa tri razy, ale ani jedon nedostal absolútnu väčšinu 46 hlasov. Podlipný dostal vždy 42, Srb 43 hlasov. Opätovné hlasovanie prevedie sa koncom tohto týždňa.

**Objavené kostolné-riady.** Jedon rybár loviac ryby v kanali rieky Spree v Berlíne vytiahol v sieti tri zlaté kalichy, viac strieborných svietikov a iný kostolný riad. Rybár oznámil prípad policii, ktorá objavila, že zloději olúpili altshottlanský chrám a ukradené poklady skryli do kanálu Spree.

**Požiar.** V Oderbergu tieto dni zúrila veľký požiar, ktorému padla v obeť tamejšia veľká olejová fabrika. Škoda je veľká.

**Kupci s ľudským telom.** V Budapešti už od dlhšieho času prevádzalo niekoľko kufárov hnusný obchod s ľudským telom. Vábili tu mladé dievčatá a predávali ich za dobrý groš majiteľom nemravných bñobov v Rusku, a v Turecku a iných východných krajinách. Policia stopovala kufárov, ale bez výsledku, lebo kufári sú veľmi opatrní. Konečne predsa podarilo sa lapit sedem ženských a troch mužských, ktorí prevádzali hnusný obchod, prečo ich teraz polícia posúdila na 5—10 dní väzenia na zaplalenie 40—140 korún peňažnej pokuty. Sú to: Agent Anton Hirschfeld a jeho žena Julia Schneider; manželka kočiša Franca Kamaia rod. Katarína Kerekeš; Ernestina Székler rod. Weismann; Agnesa Jungwith rod. Sipos; žena Hermana Popovicsa rod. Jozefa Weisz; Iona Felner a Žofia Szabó rod. Virád. Výrok policie je už právoplatný a tak všetkých odsúdených odviekli do väzenia. — Hlavnomestská polícia myslí, že všetkých kufárov ešte nedostala do svojich rúk a preto pilne ďalej stopuje.

**Gróf pod kuratelou.** Kráľ. súdna stolica v Koložvári grófa Jána Bethlena, 25ročného statkára v Naszód-Bystrici, pre márnratníctvo postavila pod kuratelu.

**Drahý diamant.** Nedávno v Afrike jeden šťastný majiteľ diamantových polí našiel obrovský diamant, ktorý vystaví na parížskej svetovej výstave. Správa výstavy sa zaviazala, že obrovský diamant budú neprestajne strážiť dvaja osobitní ozbrojení strážcovia a diamant dá proti ohňu a krádeži poistiť na desať millionov frankov.

**Pozor na zbraň!** V obci Podspády v Spiši financ Jozef Bolko zo žartu zdvihol pušku na svojho priateľa Heinricha Lustbadera, úradníka v tamojšom drevosklade a pohrozil mu, že ho zastrelí. Flinta vypálila a úradník do srdca trafený mŕtvý klesol na zem. Proti ľahkomyselnému financovi zaviedli prísne vyšetrovanie.

**Kopnutý koňom.** Ján Frastia, roľníka v Rajci, kopnul kôň do čela tak, že mu prevalil lebku a kúsok z prevalenej kosti pichol nešťastníkovi do mozgov. Nešťastného človeka odviezli do nemocnice v Trenčíne, kde mu len ťažkou operáciou vedeli túto kosť odstrániť. Je nádej, že Frastia vydravie.

**50kilogrammová jednotka váhy.** Minister orby z tej príležitosti, že v úradnom značení cien zbožia jako jednotka váhy namiesto dosavadných 100, vyrečená je na 50 kilogrammov, upravil ku všetkým stoliciam a právomocnostam a hospodárskym spolkom prípis, aby na tento nový poriadok váhy pri zboží upozornili malých gazdov, roľníkov a robotníkov.

**Petrolej zdražie.** Z Viedne oznamujú, že petrolejové rafinérie uzavrely, že od 1. februára povýšia cenu petroleja.

**Lúpež na ceste.** Na ceste medzi Príbovcami a Karlovou (v turč. st.) minulé dni dvaja neznámi zbojníci napadli jedného roľníka, ktorý v nočnú hodinu šiel cestou, ukrutne ho zbili a odberúc mu niekoľko krajciarov, ktoré pri sebe mal, nechali ho ležať v tuhej zime na kraji cesty. Po zločincoch niet ani stopy.

**Influenca šíri sa v Taliansku** v takých obrovských rozmeroch, že sv. otec naložil, aby sa vo všetkých chrámoch Itálie odbývaly verejné modlitby za odstránenie nebezpečnej epidemie. V Ríme je vyše 20.000 osôb chorých na túto nemoc a v Turíne a Majlande asi polovica obyvateľstva ochorela. Influenca dosahuje tu takého stupňa, že vo veľmi mnohých prípadoch končí sa smrťou.

**Znemravňovanie manželského života v Rusku.** V Rusku jedným zákonom znemravňujú manželský stav. Tam totiž ženské môžu tiež študovať na vysokých školách ale len pod tou podmienkou, ak sú vydaté. Následkom tohto sa veľmi často stáva, že mladé dámy, aby mohli študovať, vydajú sa za mužských, ktorých nikdy predtým v živote nevidely a s ktorými spoločný život ani viesť nemienia; lebo tieto manželstvá môžu byť opäť po skončení štúdií rozvedené. Ale stáva sa často, že mladý manžel domáha sa svojich práv a učená dáma nechce o ňom ani počuť, z čoho potom pochádzajú veľké nesváry a rodičia neraz prekľajú i tú hodinu, v ktorej im napadlo privoliť k takému manželstvu na termín a dať svoju dcéru študovať.

**Zbraň v rukách dieťaťa.** Filip Lahm, krajčír v Uj-Sóve ešte na Vianoce prekvapil svojho 12ročného chovanca puškou flóbertkou. Chlapec strielal tieto dni na dvore a práve vtedy, keď ho manželka Lahmova upozorňovala, aby niekoho nepostrieľal, puška v rukách chlapca vypálila a nešťastná ženská trafená guľkou do ľavého oka s hrozným výkrikom klesla na zem a o niekoľko minút vypustila dušu. Nedávajme deťom zbraň do ruky!

**Orlom odnesené dieťa.** Z Larnaky, hlavného mesta teraz anglického ostrova Cypru píšú nasledovné: V blízkej obci Taimon udal sa veľmi vzrušujúci príbeh tragický. Na morskom brehu hralo sa niekoľko detí vo veku 2—6 rokov. Prostred ich hry zakrúžil nepozorovane nad nimi veľký biely morský orol, v príhodnom okamihu spustil sa bleskurýchle k zemi a zdrapiac do pazúr jedno najmladšie decko povzniesol sa s ním do povetria. Ostatné deti prefaknuté utekaly do obce a sdelily príbeh svojim domácim. Ihneď bola celá dedina na nohách vo zbroji. Orol bol spatrený so svojou korisťou ešte vo vzduchu, ale o krátky čas sadol na jednu z nebotyčných skalín blízko obce a bez meškania dal sa ostrým zobákom do plačúceho a vzpierajúceho sa dieťaťa, ktorého hlas bolo počuť až dolu. Otec nešťastného dieťaťa, mlynár Jelos, bol temer bez smyslov a trasúcou sa rukou vystrelil päťkrát z pušky na dravca, cieľa ale nedosiahol. Orol bez najmenšieho ohľadu na krik a na ďalšie výstrely dolu sa rozliehajúce ďalej trhal dieťa. Decko bolo skoro usmrteno, lebo po 5 hrozných minútach docela zamŕklo. V náhlosti bez náležitých príprav bolo skalisko nedostupné a tak situácia bola nanajvyš tragická. Po polhodine orol rozopjal mohutné svoje perute a zamieril na more v ktorého belavej hmle čoskoro zmizol. Teprv po ďalšej polhodine podarilo sa vyjsť na skalinu, kde najdená bola mŕtvola nebohého dievčatka zpolá ohlodaná.

**Nový revolver armády.** Tak spoločná armáda, ako i uhorské i rakúske honvédstvo a žandármeria už v najbližšom čase dostanú nový revolver. Dosavadný revolver vojska, ktorý mal u jazdeckva 11 a u pechoty 9 milimetrový kaliber, zhotovený je dľa modelu z roku 1870—74. Ponevác je veľkého kalibru, pri výstrele dáva mnoho dymu, čo hatí strelcov v mierení a krem toho bol i príťažký: bol len o štvrtinu ľahší než jedna moderná puška. Takéto revolyvery sú už nepríhodné odkedy zhotovujú flinty 5—7 mm. kalibru a bezdymný pušný prach. Nový revolver armády možno razom nabiť ôsmymi patrónmi, kaliber jeho obnáša 8 milimetrov a je o 450 grammov ľahší, než starý revolver. V Rusku a Bulharsku majú sedem, v ostatných štátoch ale len 6 patrónový revolver a tak náš nový revolver Gasserovho systému stojí na prvom mieste vo všetkých armádach europejských. Revolyvery užšieho kalibru má len Rusko a Švajciarsko.

**Najťažší človek sveta.** V Hamburgu tieto dni zomrel Emil Naucke, ktorý vážil 450 fuotov. Nauckeho všeobecne menovali najťažším človekom na svete.

**Nešťastie v hore.** V hore obce Marikovej (trenč. stol.) sotfnali buky, pri čom keď jeden buk padal, jeho konáre tak šľahly po nobách neodskočivšieho nádenníka Juraja Hlažila, že mu zlomily pravú nobu. Teraz ho opatrnú v trenčianskom špitáli.

**Preložený jarmok.** Minister obchodu dovolil, aby sa dobytčie jarmoky v *Piešťanoch*, ktoré sú určené na 20. augusta a 24. septembra t. r. vydržiavaly 21. augusta a 17. septembra t. r. a výkladný jarmok, ktorý bol určený na 26. septembra aby sa vydržiaval 19. septembra toho roku.

**Stará kompánia.** Zajímavá spoločnosť bola spolu nedávno u dra Charlesa Rice v Alliance, v štáte Ohio. Rice je veľmi bohatý starý mládenec a veľmi rád pripravuje sebe a iným radosť. Tak pozval na spomenutý deň do svojho letohrádku všetkých starcov a stareny z okolia ku rozmarnej zábave a asi sto starcov a starien, zpomedzi ktorých bol najmladší osemdesiat a najstarší stoštrnásťročný sa aj skutočne sišlo. Za stolom sedela na prvom mieste Alžbeta Bayer, 114ročná starena, ktorú priviezol na hostinu jej najmladší syn 70ročný Viliam z diaľky 8 míľ. Za ňou nasledovala Priscila Spooner, ktorá sa narodila 11. decembra r. 1783. Táto žena sa ešte dobre pamätá, že bola prítomná na pohrabe Juraja Washingtona r. 1799. Za touto prišla Katarína Huster, ktorá je teraz 111ročná, ďalej Leticia Walker, ktorá po tieto dni slávila svoje 110ročné narodeniny, 15 hostov bolo 100—108ročných, 20 vo veku 90—100 rokov a asi 40 mladých ľudí vo veku 80—90 rokov. Najstarší manželský pár bol tam Viliam Ware a jeho manželka Alžbeta, tamten číta 100, táto 101 rokov. Modlitbu pred jedlom odriekal 100ročný kňaz Ján Schaffer a 97ročný dr Gruwe odrečil ku tejto príležitosti nim napísanú báseň. Medzi hostami bola aj Nancy Me Kinley, 100ročná matka Me Kinleya, chýrneho gubernatora.

**Falošní hráči.** Hlavnomestska polícia prísne dozera teraz na také kaviarne, ktoré sú v podozrení, že tam nezkúsených ľudí obhrávajú v kartách falošní hráči. V jednu noc prehliadla tri takéto kaviarne jednu v Klauzál ulici č. 2. a dve na Kerepešskej ceste: kaviarne „Sport“ a „Merkur“ a zatkla 41 falošných hráčov, ktorých teraz potrese a prípadne vypovie z územia hlavného mesta.

**Doživotné väzenie v pevnosti.** Jozef Lakatos degradovaný kadét lanského roku — ako známo — v Békés-Čabe neďaleko železničnej stanice zavraždil tlačiaru Pikóva, rodáka z Baňskej Bystrice. Vojanský súd v Debrecíne pre ohavný skutok odsúdil Lakatosa na doživotné rabstvo v pevnosti.

**Slovenský Spolok v Budapešti** poriada dňa 25. februára 1900. v miestnostach „Fővárosi Iparosok Köre“ (Kerepešská cesta č. 30. mezzanin) maškarnú zábavu spojenú s fašiankovým plesom. Hudba vojenská začiatok o 8. hodine večer. Vstupné rodinné pri pokladnici 5 korún 40 hal. mimo pokladnice 5 korún. Za osobu pri pokladnici 2 kor. Čistý výnos obráti sa v prospech pokladnice spolku; nadplatky a príspevky k rukám p. J. Černoča, spol. pokladníka (V., Kádár-u. 10. III.) sa s vďakou prijímajú a verejne poistujú Vstupenky dostať v predpredaji u členov spolku: u pp. A. Kapustu (Aggteleki u. 16.), L. Lumnicera (Veľkopolná-u. 3.), J. Mačuhu (Leopoldová u. 7.) a večer zábavy pri pokladnici.

## K U O B R Á Z K U .

### Nevolani hostia.

Udenári vo väčších mestách so svojimi chutnými výrobkami vychádzajú i na trhy a na väčšie námestia. Tu rozostavia svoj krám s klobáskami, viršfami atď. a vo vriacej vode ich varia, aby kupujúci keď chce, mohol si tam hneď i zjesť kúsok práve uvarenej klobásky. Udenári by boli s takýmto obchodom spokojní, ale každá vec krem dobrej, má i svoju zlú stránku. Často z celej ulice zbehnú sa ta nevolani hostia: psi, ktorých privábila ta dobrá vôňa udeniny. A títo nevolani hostia nie sú takí, ktorých možno odohnať pod stôl, o skromnosti nemajú ani ani poňatia, ba práve naopak, sú veľmi dotieraví. Bedlive pozorujú každý pohyb udenára alebo udenárky, aby v príhodnom okamihu, keď ich ničím nenúkajú, mohli niečo potiahnuť. Usadia sa pred krám a nedajú sa odohnať. Dobrá vôňa udeniny má pre nich moc príťažlivú. Konečne neopatrný udenár na jeden okamih sa odvrátil a nevolaný hosť už má klobásku v zubách. Zlodeja pod kriminál postaviť nemôže a preto aspoň krlou vody oplákne šikovného zlodeja. Ostatných nevolaných hostov zdar ich súdruha upevňuje v ďalšej vytrvalosti a čakajú ďalej na vhodný okamih ustavične znebezpečujúce výrobky udenára.

**K OBVESELENIU.**

Prostý prostriedok.

A.: Cesta po Afrike nenie veru žart, často celé týždne nespatriли sme ani pramienok vody!

B.: A jako ste mohli tak dlho vydržať bez pitia?

A.: Vedeli sme si rady, každý myslel na svoje obľúbené jedlo, kura, bažanta, kohúta a tak ďalej, pritom sbiehaly sa nám sliny v ústach a smäd bol uhasený!

Rýchly účinok v kúpeľoch.

„Divná vec, kurujem sa tu už od štyroch týždňov a nebadám ešte žiadneho účinku“.

„Veru je to divné, pri mojej sestre bol zase minulého roku účinok veľmi rýchly; pobudla tu sotva za dva týždne a už — sa našiel nielen pytač, ale aj i hodne smelý mladoženich.“

V botanickej zahrade.

Professor: „Tu, milé dámy, vidíte rastlinu dohánovú!“

Mladá dáma: „Ach, jak zajímavé! A jako dlho to trvá, pán professor, pokým dozrejú na nej cigary.“

Keď hodiny bijú štvrtú.

Pán Zapil odišiel do krčmy medzi svojich kamarátov z mokrej štvrti, prisľúbil ale pred odchodom svojej pani manželke, že sa o jednej hodine navráti. Keď sa domov dotackal, hodiny začali biť práve štvrtú. Zapil začne čítať: jedna — jedna — jedna — jedna a potom sa rozhorčený obráti k žene, ktorá stála už hotová ku kázaniu:

— Ale, dívajte sa, stará, tieto hodiny musel dakto pohubiť, štyri razy udrely jednu!

**ODKAZY REDAKCIE.**

P. t. p. M. G. v N. šír.: Dostali sme.

**Cena potravných článkov.**

Budapešť, 31. januára.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

**Mäso:** *Horvudzina* predok 108, zadok 120, polievková 140, jazyk 138, obličky, ľadviny 188, čistené 380

halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok 168, zadok 190 hlov — *Teľčina*: 150, lopatka 160, stehno 180 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 112, stehno a lopatka 120 hlov za 1 klg. — *Sunka*: pražská 180, surová 140 hlov za 1 klg.

**Masť:** Sviňská 110 hlov, loj 108 hlov, slanina ku roztopeniu 100 hlov a husacia masť 220 hlov za jeden kilogramm.

**Drúbež:** Za jedno kura 120, sliepku 140, kohúta 180 hlov. Za jednu tučnú kačku 250, za tučnú hus 750 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 120, sliepka 220, kapúň 220 hlov, hus 560 (za jeden klg. 116 hlov), morka za kilo 120 hlov, a kačka za kus 250 hlov.

**Vajcia:** Ku vareniu väčšie 5 kusov za 40 hlov, menšie 28 kusov za 2 kor., ku čaju 4 kusy za 40 hlov.

**Ryby:** Kapor 120, sumec 150, štika 110, zubáč 220, jesater 400, okúň 180 hlov. Raky: kus za — hlov.

**Rozličnosti:** Maslo gazdovské 180, ku čaju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 46 hlov za kilo. — Smotana 56 hlov za liter. — Pár holubov — hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica 110 hlov za kus. — Zajac za kus 2 kor. 40 hlov. — 1 klg. divej svine 80 hlov, stehno srny — krov. — Zemiaky 8 hlov za klg.

**Múka:** Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	25.80	24.40	23.20	21.80	21.20	20.60
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19.20	16.60	13.30	10.80		

**Pšeničné otruby** drobné po kor. 9.00, hrubé po 9.00.

**Zeleniny:** *Zemiaky* ružiaky kor. 3.00—4.00, žlté kor. 4.22—4.40, rožky kor. 8.00—2.00, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 30 hl. kor. — *Cibula* kor. 5.00—8.400 m. c. *Zeler* 100 kusov

**Strova:** *Hrach* nový — kor., čistený starý 20—30 kor. v za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klg. *Rižu* 20 hlov za kilo.

**Chlieb:** miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

**Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 31. januara.**

Obilie	Jakosť dľa hekt.	Za 5) kilogr.		Cenné papiere	Peniaze		Tovar	Cenné papiere		Peniaze		Tovar	
		od	do										
Pšenica banátska	75—81	kor.	kor.	Štátny dlh.	zl.	zl.	Prvá uhor. poisť. spol.	kor.	kor.	5000	5700		
" peštianska	75—81	7.40	8.10	Uhorská zlatá renta 4%	98.50	99.10	Pešt. uh. kúpen. b.	2800	2805				
" stolnobelehradská	75—81	7.40	8.15	" korunová renta 4%	91.75	95.25	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	16790	16890				
Raž (šito)	70—72	6.05	6.30	Uhorské regálové úpisý 4½%	99.75	100.75	Šalgó-tarjanská baňa na uhlie	630.00	634.00				
Jáčmeň na krm	60—62	5.65	5.70	" premiové úpisý	162.50	163.50	Záložné listy.						
" na pátku	62—64	5.45	5.55	Uhorská tissko-segedínska požička 4%	141.50	142.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	95.00	95.50				
" na várku	64—66	—	—	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	99.50	100.50	Uhorského úver. záložného úst. táv 4½%	99.50	100.50				
Ovos	59—41	5.35	5.45	" vyvážkové úpisý 4%	93.75	94.75	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	120.00	121.00				
Kukurica	—	4.60	4.85	Spoločná požička v beš. peniažoch 4½%	99.50	100.00	Peniaze.	kor.	kor.				
Repica	—	5.30	5.80	Žreby.	kor.	kor.	Cisársky dukát	11.44	11.74				
Dateľinové semá, luc.	—	11.50	12.25	Spolku „Jó ziv“	6.20	6.80	Dvadsať-frankovník	19.20	18.28				
" červené	—	36.—	44.—	Uhorského „Červeného križa“	18.50	19.00	Nemecká ríšska marka	118.05	118.35				
Sviňská masť peštianska	—	58.—	64.—	Rakúskeho	42.50	43.50	Stiebro						
" vidiecka	—	49.00	50.00	Bazilika	12.20	13.20							

Budapest—Galantha—Zsolna						Zsolna—Galantha—Budapest.							
Stanice.	triedy	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.	triedy	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.	
Budapest ny. p.	ind.		7 30	9 25	<b>6 20</b>	<b>9 05</b>	Zsolna (Rajecz-fürdő)	ind.	<b>9 00</b>	<b>8 35</b>	5 18	2 58	3 38
Galantha			10 20	2 30	<b>8 58</b>	<b>3 00</b>	Hricso		<b>9 17</b>	—	<b>5 36</b>	—	3 57
Gány			—	2 41	—	<b>3 09</b>	Kottesó 97. sz. őrh.		<b>*9 23</b>	—	<b>*5 43</b>	—	*4 05
Szered	érk.		10 34	2 51	<b>9 12</b>	<b>3 17</b>	Nagy-Bicse-Predmér		<b>9 31</b>	—	<b>*5 51</b>	*3 21	4 14
Súr	ind.		—	*3 03	—	—	Pelvas 91. sz. őrh.		<b>*9 40</b>	—	<b>*6 00</b>	—	*4 24
Szilád-Zéle			—	3 13	—	<b>3 32</b>	Podhr.-Vághéve 88. sz. őrh.		<b>*9 46</b>	—	6 07	—	*4 31
Lipótvár	érk.		10 52	3 26	<b>9 31</b>	<b>3 42</b>	Vág-Besztercze		<b>9 54</b>	—	6 17	*3 39	4 41
Liptóvár	ind.		8 20	11 02	3 41	<b>9 36</b>	Milochó 82. sz. őrh.		<b>*10 03</b>	—	—	—	*4 49
Madunicz 33. sz. őrh.			8 29	—	*3 48	—	Puchó-Kocskócz		<b>10 14</b>	<b>4 30</b>	6 36	3 53	5 00
Kosztolány			8 37	—	3 56	—	Alsó-Kocskócz 77. sz. őrh.		<b>*10 20</b>	—	—	—	*5 07
Drahócz 36. sz. őrh.			8 46	—	*4 03	—	Bellus		<b>10 27</b>	—	6 49	—	5 15
Pöstyén			8 59	11 24	4 20	<b>9 58</b>	Lédecz		<b>10 33</b>	—	6 56	—	5 22
Pop-Szerdahely 41. őrh.			*9 09	—	*4 30	—	Illava		<b>10 43</b>	<b>4 47</b>	7 06	4 10	5 33
Brunócz			9 17	—	4 39	—	Dubnicz		<b>10 53</b>	—	7 16	—	5 44
Csejte-Szt-Kereszt 43. őrh.			*9 22	—	*4 44	—	T-Trencs-Toplicz		<b>11 01</b>	<b>4 59</b>	7 24	4 22	5 52
Vág-Ujhely			9 36	11 45	5 05	<b>10 18</b>	Trencsén szem. p. u.		<b>11 21</b>	<b>5 13</b>	8 26	4 36	<b>6 25</b>
Bohuszlavicz			*9 46	—	5 16	—	Trencsén-Istebnik		<b>11 27</b>	—	8 33	—	<b>6 32</b>
Melsicz			9 57	*11 59	5 27	—	Kosztolna-Zajrecs 54. őrh.		<b>*11 34</b>	—	8 43	—	<b>6 42</b>
Kosztolna-Zajrecs 54. őrh.			10 08	—	5 38	—	Melsicz		<b>11 44</b>	—	8 57	*4 50	<b>6 55</b>
Trencsén-Istebnik			10 17	—	5 47	—	Bohuszlavicz		<b>*11 53</b>	—	9 09	—	<b>7 06</b>
Trencsén szem. p. u.			10 25	12 16	5 55	<b>10 48</b>	Vág-Ujhely		<b>12 05</b>	<b>5 43</b>	9 32	5 06	<b>7 25</b>
T-Trencs-Toplicz			10 38	12 25	<b>6 08</b>	<b>10 57</b>	Csejte-Szt-Kereszt 43. őrh.		—	—	*9 41	—	<b>*7 35</b>
Dubnicz			10 53	—	<b>6 29</b>	—	Brunócz		<b>12 17</b>	—	9 47	—	<b>7 41</b>
Illava			11 05	12 44	<b>6 41</b>	<b>11 16</b>	Poh-Szerdahely 41. sz. őrh.		—	—	9 53	—	<b>*7 48</b>
Lédecz			11 16	—	<b>6 52</b>	—	Pöstyén		<b>12 35</b>	6 04	10 08	5 28	<b>8 03</b>
Bellus			11 23	—	<b>6 59</b>	—	Drahócz 36. sz. őrh.		—	—	10 18	—	<b>8 14</b>
Alsó-Kocskócz 77. sz. őrh.			*11 30	—	—	—	Kosztolány		<b>12 51</b>	—	10 26	—	<b>8 25</b>
Puchó-Kocskócz			11 39	1 01	<b>7 13</b>	<b>11 33</b>	Madunicz 33. sz. őrh.		—	—	10 34	—	<b>8 32</b>
Milochó 82. sz. őrh.			*11 49	—	—	—	Lipótvár	érk.	<b>1 04</b>	6 23	10 42	5 47	<b>8 40</b>
Vág-Besztercze			11 59	*1 15	<b>7 34</b>	—	Lipótvár	ind.	<b>1 30</b>	6 28	11 07	5 57	—
Podhr.-Vághéve 88. őrh.			*12 07	—	*7 42	—	Szilád-Zéle		<b>1 43</b>	—	11 20	—	—
Pelvas 91. sz. őrh.			*12 14	—	*7 49	—	Súr		—	—	*11 29	—	—
Nagy-Bicse-Predmér			12 26	1 32	<b>8 01</b>	—	Szered	érk.	<b>1 58</b>	6 45	11 36	<b>6 15</b>	—
Kottesó 97. sz. őrh.			*12 33	—	*8 08	—	Gány		<b>2 15</b>	—	11 50	—	—
Hricso			12 42	—	<b>8 16</b>	—	Galantha	érk.	<b>2 27</b>	7 00	12 00	<b>6 30</b>	—
Zsolna (Rajecz-fürdő)	érk.	1 00	1 55	<b>8 35</b>	<b>12 35</b>	8 25	Budapest ny. p. u.	érk.	7 35	9 45	<b>6 05</b>	<b>9 25</b>	—

Nagy-Surány—Kis-Tapolcsány.				Kis-Tapolcsány—Nagy-Surány.					
Stanice.	triedy	miesan. vlak I—III.	miesan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.	Stanice.	triedy	miesan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.	miesan. vlak I—III.
Nagy-Surány	ind.	<b>5 00</b>	12 35	4 42	Kis-Tapolcsány	érk.	6 15	4 41	<b>6 45</b>
Zsitva-Födemes		<b>5 14</b>	12 52	4 54	Aranyos-Maróth		6 39	4 51	<b>7 11</b>
Mánya		<b>5 35</b>	1 13	5 03	Taszár		6 56	5 02	<b>7 30</b>
Szt-Mihályúr 4. sz. őrh.		*5 45	*1 24	*5 16	Betekints 8. sz. őrh.		*7 04	*5 08	*7 40
Vajk		<b>5 56</b>	1 36	5 25	Zsitva-Ujfalu		7 14	5 17	<b>7 53</b>
Verebély		6 23	2 00	5 45	Verebély		7 37	5 36	<b>8 23</b>
Zsitva-Ujfalu		6 36	2 16	5 56	Vajk		7 49	5 46	<b>8 40</b>
Betekints 8. sz. őrh.		*6 46	*2 28	*6 04	Szt-Mihályúr 4. sz. őrh.		*7 59	*5 54	*8 52
Taszár		7 00	2 40	<b>6 12</b>	Mánya		8 12	<b>6 02</b>	<b>9 11</b>
Aranyos-Maróth		7 28	3 07	<b>6 25</b>	Zsitva-Födemes		8 28	<b>6 16</b>	<b>9 35</b>
Kis-Tapolcsány	érk.	7 40	3 20	<b>6 35</b>	Nagy-Surány		8 41	<b>6 27</b>	<b>9 52</b>

Pelsőcz—Murány.				Murány—Pelsőcz.			
Stanice.	triedy	miesan. vlak II—III.	miesan. vlak II—III.	Stanice.	triedy	miesan. vlak I—III.	miesan. vlak I—III.
Pelsőcz	ind.	7 00	3 00	Murány	ind.	<b>3 00</b>	11 20
Horka-Özörény 1. sz. őrh.		*7 16	*3 16	Hosszrét 14. sz. őrh.		<b>*3 10</b>	*11 30
Licze-Gicze		7 38	3 38	Nagy-Rőcze		<b>3 26</b>	11 56
Jolsva-Taplocza 6. sz. őrh.		*7 51	*3 51	Vizesrét 11. sz. őrh.		<b>*3 32</b>	*12 02
Jolsva		8 21	4 16	Hisnyóvíz		<b>3 44</b>	12 31
Hisnyóvíz		8 51	4 41	Jolsva		<b>4 08</b>	1 01
Vizesrét 11. sz. őrh.		*9 04	*4 54	Jolsva-Taplocza 6. sz. őrh.		<b>*4 17</b>	*1 10
Nagy-Rőcze		9 27	5 17	Licze-Gicze		<b>4 29</b>	1 22
Hosszrét 14. sz. őrh.		*9 44	*5 34	Horka-Özörény 1. sz. őrh.		<b>*4 50</b>	*1 43
Murány	érk.	9 55	5 45	Pelsőcz	érk.	<b>5 02</b>	1 55

Tlačou cis. a kraj. dvornej knihtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti